

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

ZEYNEL ABİDİN CEYLAN

1959 doğumlu Zeynel Abidin Ceylan, 22.09.1980 tarihinde saat 07.00 sıralarında yanında bir arkadaşı ile birlikte, 'Devrimci Yol'un bir pankartını asıp kaçtılar' iddiası ile Ankara Aktepe Karakoluna bağlı emniyet görevlilerince gözaltına alındı ve Aktepe Karakoluna götürüldü. O günün akşamına kadar Aktepe Karakolunda tutulan Zeynel Abidin Ceylan, talep üzerine gece geç saatlerde Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne teslim edildi. Emniyetin iddiasına göre 26.09.1980 tarihinde saat 05.00 sıralarında hücrelerinde ölü olarak bulundu. Aynı gün Sıkıyönetim Askeri Savcısının talimatı ile Askeri Savcılık tarafından resen soruşturma başlatıldı.

1. 26.09.1980 tarihli Otopsi Raporu "...ölümün künt darbelere bağlı kaburga kırığı ve özellikle karında görülen iç kanamaya bağlı olarak meydana geldiği...vücutta değişik yerlerde pire ısırtığı şeklinde tanımlanan bulguların çevresinde kömürleşmiş doku bulunması ve ortasında küçük ülser bulunması elektrik yanığına bağlı olarak meydana geldiği izlenimini uyandırmıştır ..." şeklindedir.

26.09.1980 tarihli Gülhane Askeri Tıp Akademisi Ek Raporu; "...otopsi bulgularında belirtilen ve ölüme sebep olan darbın ve bunun etkisiyle meydana gelen iç kanamaların ölümden 48 saat öncesine kadar olan bir zaman içinde olduğu, karaciğer kanamasının künt karakterde bir darp sonucu meydana geldiği yapılan otopsi sırasında maktulün en az 7 saat önce ölmüş olduğunun saptandığı..." şeklindedir.

2. Yürütülen soruşturma dosyasında Zeynel Abidin Ceylan'ın sorgusunu yapan Ankara Emniyet Müdürlüğü 1. Şubede Komiser Muavini Mustafa Haskırış'ın ifadesi alındı. Mustafa Haskırış ifadesinde; maktulün kendi yanına getirildiğinde sapaşğlam olduğu, hiç de dövülmüş gibi bir hali olmadığı gibi herhangi bir şikayette de bulunmadığını, kendisinin de dövmediği, kendisinden başka bir kişinin Zeynel'i sorgulamasının mümkün olmadığı, şeklinde beyanda bulundu.

3. Askeri Savcılık tarafından ifadesinin alınmasından sonra Mustafa Haskırış, 26.09.1980 tarihinde gözaltına alındı ve diğer ifadelerin de tamamlanmasının ardından tutuklama talebiyle Mahkemeye sevk edildi. Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No'lu Askeri Mahkemesi tarafından 29.09.1980 tarihinde tutuklandı. Zeynel Abidin Ceylan'ın babası Pelir Ceylan da 29.09.1980 tarihinde Savcılığa suç duyurusunda bulundu.

Soruşturma sırasında Askeri Savcılık tarafından Ankara Emniyet Müdürlüğü 1. Şubede görevli sorgu polisleri ve nezarethane görevlilerinin de ifadeleri alındı. İfadeleri alınanlar; Halil kartal, Adem Barut, Rıdvan Güner, Sait Özer, Mehmet Ali Emir, Ferruh Tankuş.

4. Askeri Savcılığın 03.10.1980 tarihli iddianamesi ile sanık Mustafa Haskırış hakkında "...Zeynel Abidin Ceylan'a cürümlerini söyletmek amacıyla zor kullanarak ...kötü davranış sonucu ölüme sebebiyet vermek suçundan TCK 245, 452/1 ve 353 sayılı Kanununun 251. Maddeleri uyarınca cezalandırılması istemi ile dava açıldı.

5. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nin 1980/1736 E. Sayılı dosyası ile yargılamaya başlandı. Zeynel Abidin Ceylan'ın babası Pelir Ceylan, vekilleri Av. Hayri Elçioğlu ve Av. Hüseyin Avni Altay tarafından 17.11.1980 tarihli dilekçe ile katılma talebinde bulundu. Mahkeme tarafından 19.11.1980 tarihli ikinci duruşmada Pelir Ceylan ve vekillerinin katılma talebi kabul edildi.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

6. Sanık Mustafa Haskırış Mahkemede ifadesinde, olayda kendisinin sorumlu olmadığını, Zeynel'in soruşturma için getirildiğinde biraz bitkin bir vaziyette olduğunu, kötü bir niyeti olan kişi gözetim altındakilere ilgili timin haberi olmaksızın rahatlıkla herhangi bir işlemi uygulayabilir, şeklinde beyanda bulundu. Mahkemenin Savcılık ifadesindeki farklılığı hatırlatması üzerine ise 'Savcıya ifade verirken uykusuz ve hasta idim, savcıya ne ifade verdiğimi bilmiyorum, savcı bana herhangi bir maddi veya manevi baskıda bulunmadı' şeklinde beyanda bulundu.

Sanık Mustafa Haskırış vekili ise yargılamada, maktulün Emniyet sarayına getirilmeden evvel Karakolda dövüldüğü ve ölümün bu dövülme sonucu gerçekleştiği, şeklinde savunma argümanına dayandı.

7. Gülhane Askeri Tıp Akademisinde görevli doktorlar Bilirkişi sıfatı ile Mahkemede dinlendi ve hepsi de Raporda belirtilen tespitlere uygun beyanda bulundular.

8. Yargılama sırasında ayrıntılı rapor oluşturulması için dosya tekrar Adli Tıp Meclis Başkanlığına gönderildi. Adli Tıp Meclis Başkanlığı'nın 19.09.1981 tarihli Raporu; "...ölümün iç organların ve dokuların yaralanması neticesi meydana gelen iç kanama ve komplikasyonlarına bağlı olduğu, ölüme sebep olan bu lezyonların künt travmaya bağlı olduğu, kan elemanlarında parçalanma belirtilerinin görülmeşi dikkate alındığında bu kanamanın 48 saat içinde olup bundan daha evvel olmasının tıbben varit görülmediği... esasen emniyet müdürlüğüne celbinden evvel maktulde ölüme neden olan iç kanamaların mevcut olması halinde 3 gün zarfında vaki olan sorgulama sırasında bu ağır durumun sanık tarafından fark edilmemesine imkan olmadığı mütalaa edilmiştir..." şeklinde tespit ile Mahkemeye gönderildi.

9. Sanık Mustafa Haskırış, yargılama devam ederken Mahkeme tarafından tutukluluğunun birinci yılında 22.09.1981 tarihli duruşmada tahliye edildi.

10. Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'u Askeri Mahkemesi tarafından 25.11.1981 tarihinde 1980/1736 E. Ve 1981/1202 K. No'lu ilam ile sanık Mustafa Haskırış'ın neticeten ON ÜÇ SENE ON DÖRT AY YIRMI GÜN hapis cezası ile (oy çokluğu ile) CEZALANDIRILMASINA, sanığın müebbeten kamu hizmetlerinden yasaklanmasına ve hükmen tutuklanmasına karar verildi.

Üç kişiden oluşan Mahkeme heyetinde bulunan hakimlerin hepsi sanığın Zeynel Abidin Ceylan'ı işkence ile öldürmüş olduğu konusunda aynı kanaate vardılar ancak Mahkeme başkanı ve üye hakimlerden biri verilecek ceza miktarına ilişkin olarak karara, farklı gerekçelerle muhalefet şerhi koydular.

Başkan Top. Alb. Tekin Özcan, "...sanık bu suçu görevini yaptığı sırada içinde bulunduğumuz geçmişteki ortam da göz önüne alınarak düşünüldüğünde işlemek durumunda kalmış olması nedeniyle hakkında ayrıca TCK 59. Maddesinin uygulanarak 1/6 oranında indirilmesine kanıyım... suçun sübutu ve uygulanan maddeler yönünden bir isabetsizlik olmadığı kanaatindeyim." şeklinde muhalefet şerhi koydu.

Yet. Hak. Hakim Şakir Doğan Sümer ise, sanığın suçu işlediği yönünde ve suçun sübut bulduğuna dair karara katılmakla birlikte temel cezada 15 yılın esas alınmasını ve bu ceza miktarına TCK'nun 243/son ve 1402 Sayılı Yasanın 17. Maddeleri uyarınca artırımı yapılması gerektiğini düşündüğünü belirterek karara muhalefet şerhi koydu (Buna göre verilecek cezanın neticede 30 yıl olması gerekmekte).

11. Sanık vekilinin kararı temyiz etmesi üzerine, Askeri Yargıtay tarafından Mustafa Haskırış hakkında verilen cezanın ONANMASINA karar verildi (Cumhuriyet gazetesinin 10 Ekim 1982 tarihli haberine göre).

Mustafa Haskırış, karar duruşmasından iki ay önce 22.09.1981 tarihli duruşmada tahliye edildikten sonra bir daha duruşmaya gelmedi ve karardan sonra da yakalanmadı.